

ที่ รอ ๕๘๗๐๑/ว๑๔

สำนักงานเทศบาลตำบลโนนสวรรค์
หมู่ที่ ๑๓ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๑๙๐

๓ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง แจ้งแนวทางการใช้มาตรการตามกฎหมายเพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM๒.๕

เรียน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอปทุมรัตน์ ที่ รอ ๐๐๒๓.๑๔/ว ๑๒
ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับแจ้งจากสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดร้อยเอ็ดว่า ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น ขอให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด แจ้งแนวทางการบังคับกฎหมายสาธารณสุข ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก โดยฝุ่นละอองขนาดเล็ก พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดเป็นเหตุรำคาญตามกฎหมาย และเป็นบทบาทของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการเหตุรำคาญดังกล่าวให้ระงับสิ้นไป เพื่อแจ้งให้องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการ

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ เทศบาลตำบลโนนสวรรค์ จึงขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เรื่องแนวทางการ ใช้มาตรการตามกฎหมายเพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM๒.๕ ๖ตามเอกสารที่แนบ มาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุริยา สืหัวโตน)

นายกเทศมนตรีตำบลโนนสวรรค์

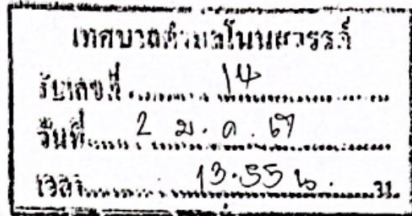
งานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

สำนักปลัดเทศบาล

โทร ๐ ๔๓๕๐๑ ๕๖๔

โทร ๐๘๑ ๒๙๒ ๖๘๗ ๓ (นางสาวอภิญญา คำสุทธิ)

“ ชื่อสัตย์ สุจริต มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ยึดมั่นมาตรฐาน บริการด้วยใจเป็นธรรม ”

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอปทุมรัตต์
ถนนสุขาภิบาล ๑ รพ ๕๕๑๙๐

มกราคม ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ รอ ๐๐๒๓.๖/ว ๑๔๑๔
ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

מחזורי המסחר עם המזרח

(นางสาวสุภาพร เอ็นทรัพย์)
รองปลัด ทต.โนนสวรรค์

ขอแสดงความนับถือ

☐ เพื่อไปร.ร.วัง...

๑. อนุมัติให้...
๒. อนุมัติให้...
๓. อนุมัติให้...
๔. อนุมัติให้...
๕. อนุมัติให้...
๖. อนุมัติให้...
๗. อนุมัติให้...
๘. อนุมัติให้...
๙. อนุมัติให้...
๑๐. อนุมัติให้...

ห้องถิ่นอำเภอบัณฑุรวิ

เจ้าพนักงานธุรการ

เจ้าพนักงานธุรการ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ

ព្រះ ០ ៥៣៥៨ ៣៣៥២

เรียน หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

๕ เพื่อโปรดทราบ

๕ เพื่อโปรดทราบ

(นางวิริยาภรณ์ ทาพานต์)

หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ

[illegible]

(นางประณี พลหนองหลวง)

ระบบน้ำบำบัด

กลับตำราวจตรี

(~~ชู้กับภักดิ์~~ ~~คิริเดิล~~)

ปลัดเทศบาลตำบลโนนสวรรค์

(นายสุริยา สีหัวโหนด)

นายกเทศมนตรีตำบลโนนสวรรค์

ที่ รอ ๐๐๒๓.๖/ว ๑๕๑๕

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ ทุกอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ด้วยสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ดได้รับแจ้งจากสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดร้อยเอ็ดว่า ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น ขอให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
แจ้งแนวทางการบังคับกฎหมายสาธารณสุขในการแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก โดยผู้ละอองขนาดเล็ก
พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดเป็นเหตุร้ายตามกฎหมาย และเป็นบทบาทขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเหตุร้ายดังกล่าวให้ระงับสิ้นไป เพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในพื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด จึงขอให้อำเภอแจ้งแนวทางการ
ใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน
ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
ขอให้ดำเนินการเช่นเดียวกัน รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ รอ
๐๐๓๓/๑๔๓๖๙ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ ที่ส่งมาพร้อมนี้

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
โทร. ๐-๔๕๕๑-๖๐๖๔

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศจังหวัดร้อยเอ็ด
เลขที่ ๘315
วันที่ 22 ธ.ค. 2566
เวลา

ที่ รอ ๐๐๓๓/ ๑๕๓๖๑

กลุ่มงานบริหารงาน
ศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด ๗๕1
ถนนเทวาภิบาล รอ. ๔๕๐๐๔ ๒ ธ.ค. ๒๕๖๖
๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจ้งแนวทางการบังคับกฎหมายสาธารณสุขในการแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก
เรียน ท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น ที่ สธ ๐๔๓๗.๐๔/๖ ๓๗๕๓
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น ขอความอนุเคราะห์แจ้งแนวทางการบังคับกฎหมายสาธารณสุข
ในการแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก โดยผู้ละของขนาดเล็กพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
ได้กำหนดเป็นเหตุรำคาญตามกฎหมาย และเป็นบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเหตุรำคาญ
ดังกล่าวให้ระงับสิ้นไป นั้น

ในการนี้ จังหวัดร้อยเอ็ด จึงขอความอนุเคราะห์ท่านแจ้งแนวทางการใช้มาตรการตามกฎหมาย
ว่าด้วยการสาธารณสุขในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ไปยังองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

๘/๕

(นายนิพนธ์ วงษ์ตา)

นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ

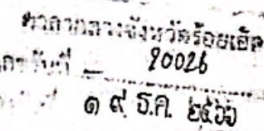
รักษาราชการแทน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด
ปฏิบัติราชการแทน ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด

โทร. ๐ ๔๓๕๑ ๓๗๕๔ ต่อ ๑๓๔

โทรสาร ๐ ๔๓๕๑ ๑๐๘๗

ผู้ประสานงาน นางสาวศศธร น้อยยามาศย์ มือถือ ๐๙ ๗๓๔๓ ๐๑๐๕

ศูนย์อนามัยที่ ๗ ขอนแก่น
กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม
ถนนศรีจันทร์ อ.เมือง ขอนแก่น
เลขที่ 1082
๔๐๐๐๐
วันที่ 21.9.66 เวลา 9.00
รพ. ๕๐.0๔ กทม ๑๑๐6
๒๕๖๖

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๖

Scanned with CamScanner

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

แนวทางการใช้มาตรการตามกฎหมาย ว่าด้วยการสาธารณสุขในการป้องกันแก้ไขปัญห ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

ทาวนีโหลดคู่มือ

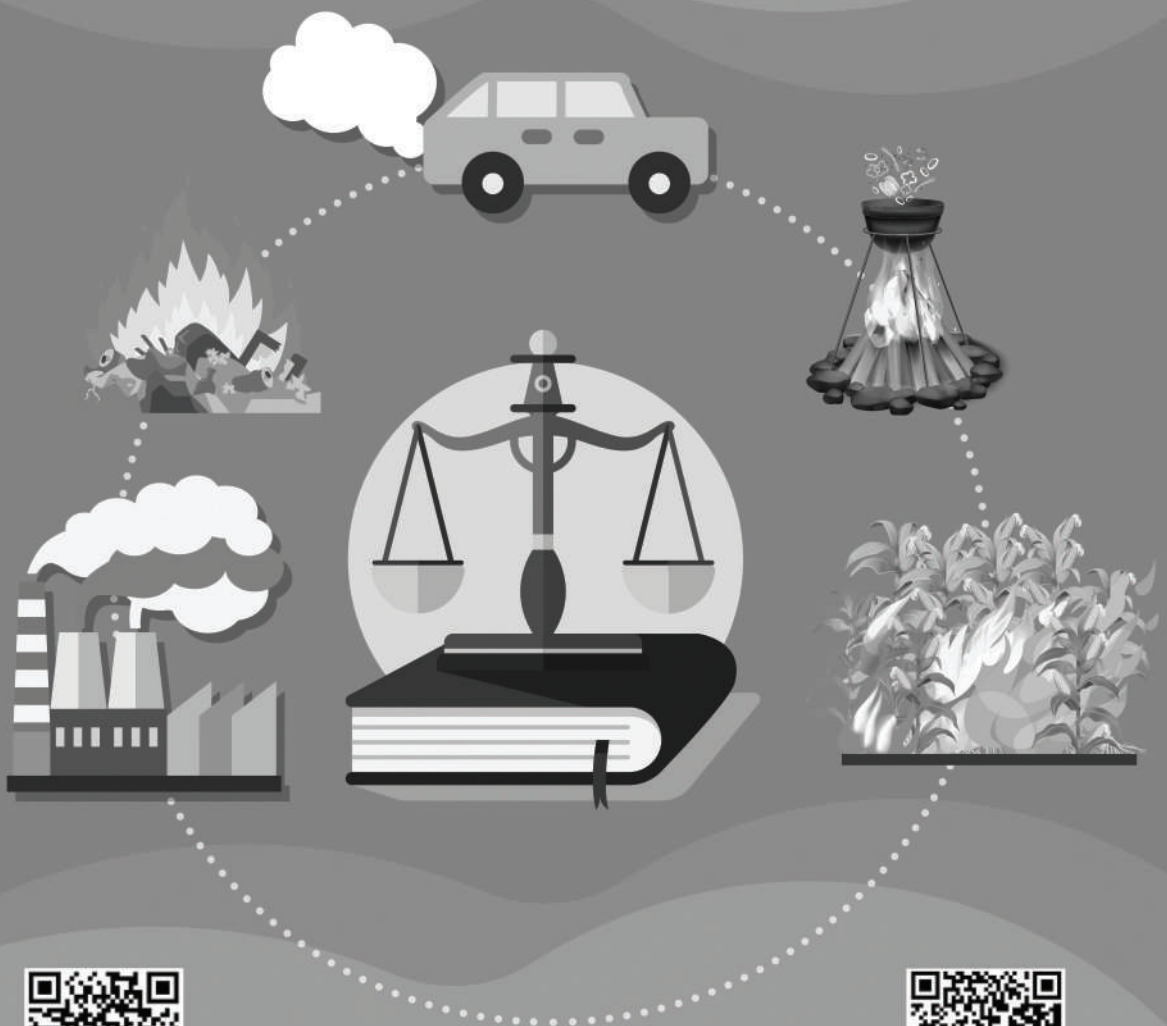

แบบประเมิน
ความพึงพอใจของคู่มือ

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

แนวทางการใช้มาตรการตามกฎหมาย ว่าด้วยการสาธารณสุขในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

ดาวนโหลดคู่มือ

แบบประเมิน
ความพึงพอใจของคุณ

ISBN : 978-616-11-4381-7

หนังสือ : แนวทางการใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการป้องกันแก้ไขปัญห
ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

พิมพ์ครั้งที่ 1 : สิงหาคม 2563

จำนวนพิมพ์ : 23,000 เล่ม

ที่ปรึกษา

นางพรรณพิมล วิปุลากร

อธิบดีกรมอนามัย

นายदनัย ชีวันดา

รองอธิบดีกรมอนามัย

นางสาวอำพร บุศรังษี

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

นางพรพรรณ ไหมสุพร

นักวิชาการกฎหมาย

คณะผู้จัดทำ

นางสาวสกุณา คุณวโรตม์

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

นายพลากร จินตนาวิวัฒน์

นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

นางสาวพรนภา แซ่ลี

นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

นางสาวฉายจิต ทองแหยม

นิติกร

ผู้ประสานงานและพิสูจน์อักษร :

นายพลากร จินตนาวิวัฒน์

นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

จัดทำโดย :

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร 0 2590 4219

โทรสาร 0 2591 8180

<http://laws.anamai.moph.go.th>

ออกแบบและจัดพิมพ์ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

กรมควบคุมมลพิษ

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนภาพประกอบ

เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์

คำนำ

กรมอนามัยได้จัดทำคู่มือ “แนวทางการใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$)” เล่มนี้ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานและเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการดำเนินงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) เนื้อหาภายในคู่มือประกอบด้วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) การใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ สรุปถอดบทเรียนการใช้มาตรการกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการจัดการปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) และคำถามที่พบบ่อย รวมทั้งได้จัดทำตัวอย่างข้อบัญญัติท้องถิ่น และตัวอย่างประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ เพื่อใช้ในการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$)

กรมอนามัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป เพื่อให้รับรู้สิทธิและหน้าที่ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย อันจะเป็นการคุ้มครองสิทธิทางสุขภาพของประชาชนและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

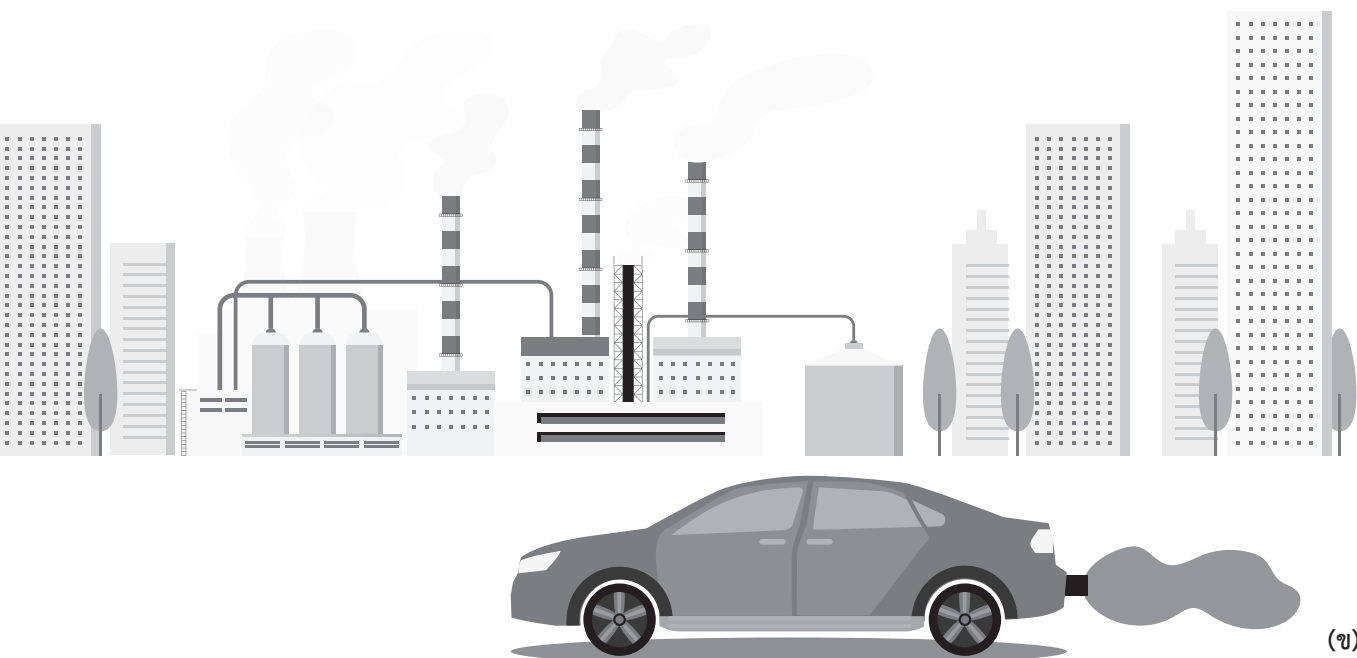
(นางพรรณพิมล วิปุลากร)

อธิบดีกรมอนามัย

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสาธารณสุข

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศและฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM _{2.5})	1
บทที่ 2 การใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการจัดการปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM _{2.5})	4
บทที่ 3 สรุปถอดบทเรียนการใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการจัดการปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM _{2.5})	13
บทที่ 4 คำถามที่พบบ่อย	17
ภาคผนวก	19
1. การใช้กลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (คสจ.)	20
2. แผนผังขั้นตอนการให้คำปรึกษากฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข	21
3. ตัวอย่าง การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ	22
4. ตัวอย่าง ข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง สุขลักษณะการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	25
5. รายการแนะนำกฎหมายระดับอนุบัญญัติและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง	31
บรรณานุกรม	38

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

มลพิษทางอากาศ

มลพิษทางอากาศ หมายถึง ภาวะของอากาศที่มีสารเจือปนในปริมาณมากพอและเป็นระยะเวลาที่ยาวนานพอที่จะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ สัตว์ พืช และวัสดุต่าง ๆ สารดังกล่าวอาจเป็นธาตุหรือสารประกอบที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ อาจอยู่ในรูปของก๊าซ หยดของเหลว หรืออนุภาคของแข็ง เช่น PM_{2.5}, PM₁₀, O₃, CO, NO₂ และ SO₂ เป็นต้น มลพิษทางอากาศสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ มลพิษทางอากาศภายในอาคาร และมลพิษทางอากาศภายนอกอาคาร ปัญหามลพิษทางอากาศเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อสุขภาพเป็นบริเวณกว้าง กรมควบคุมมลพิษได้พัฒนาการวัดค่ามลพิษทางอากาศขึ้น โดยเรียกว่า “ดัชนีคุณภาพอากาศ (Air Quality Index : AQI)” ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลคุณภาพอากาศในรูปแบบที่ง่ายต่อความเข้าใจของประชาชนทั่วไป เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับทราบถึงสถานการณ์มลพิษทางอากาศในแต่ละพื้นที่ว่าอยู่ในระดับใด มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยหรือไม่ ดัชนีคุณภาพอากาศ 1 ค่า ใช้เป็นตัวแทนค่าความเข้มข้นของสารมลพิษทางอากาศ 6 ชนิด ได้แก่ PM_{2.5}, PM₁₀, O₃, CO, NO₂ และ SO₂ ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (1) AQI มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 25 ใช้สีฟ้า หมายถึงคุณภาพอากาศดีมาก (2) AQI มีค่าตั้งแต่ 26 ถึง 50 ใช้สีเขียว หมายถึงคุณภาพอากาศดี (3) AQI มีค่าตั้งแต่ 51 ถึง 100 ใช้สีเหลือง หมายถึงคุณภาพอากาศปานกลาง (4) AQI มีค่าตั้งแต่ 101 ถึง 200 ใช้สีส้ม หมายถึงเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ และ (5) AQI มีค่าตั้งแต่ 201 ขึ้นไป ใช้สีแดง หมายถึงมีผลกระทบต่อสุขภาพ

ฝุ่นละออง

ฝุ่นละออง หมายถึง อนุภาคของแข็งหรือหยดละอองของเหลวที่แขวนลอยในบรรยากาศ ซึ่งมีขนาดแตกต่างกัน สามารถเกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ และจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ บางชนิดมีขนาดใหญ่จนมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า แต่บางชนิดมีขนาดเล็กมากจนมองไม่เห็น ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา มลพิษทางอากาศซึ่งเป็นที่สนใจมากที่สุด คือ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ซึ่งเป็นฝุ่นละอองขนาดเล็กมาก โดยมีขนาดประมาณ 1 ใน 25 ของเส้นผ่านศูนย์กลางของเส้นผมมนุษย์ หากได้รับสัมผัสฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) เข้าสู่ร่างกาย อาจเกิดอาการระคายเคืองของผิวหนังและเยื่อปอดต่าง ๆ เช่น เยื่อปอด และก่อให้เกิดอาการไอ จาม มีน้ำมูก อาการอักเสบของไซนัส เจ็บคอ หายใจลำบาก และอาจทำให้เกิดโรคของระบบต่าง ๆ เช่น ระบบทางเดินหายใจ ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบประสาทและสมอง นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) กับการเกิดโรคมะเร็งของระบบทางเดินหายใจ โดยสำนักงานวิจัยมะเร็งระหว่างประเทศ (International Agency for Research on Cancer; IARC) ระบุว่ามลพิษทางอากาศเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดมะเร็ง

ในมนุษย์ได้ โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ได้ถูกจัดให้เป็นสารก่อมะเร็ง (carcinogen) สำหรับมนุษย์ จากการคาดการณ์ในปี 2553 พบว่า ภาระโรคจากการสัมผัสกับฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ทำให้เกิดการตายก่อนวัยอันควรทั่วโลก 3.2 ล้านคน ส่วนใหญ่เกิดจากโรคหัวใจและหลอดเลือด และตายจากมะเร็งปอด 223,000 คน มากกว่าครึ่งหนึ่งเกิดในประเทศจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งพบความสัมพันธ์การเกิดโรคเบาหวาน ทารกในครรภ์โตช้า การคลอดก่อนกำหนด และเพิ่มการตายปริกำเนิดได้ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) ระบุว่า การสัมผัสกับฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) สูงกว่าค่าแนะนำ คือ 25 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) จะส่งผลให้การตายด้วยระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้นร้อยละ 7-20 การป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 การตายและป่วยด้วยโรคหัวใจเพิ่มขึ้นร้อยละ 2-5 การตายและป่วยด้วยโรคหัวใจหลอดเลือดเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 ผู้สูงอายุป่วยด้วยระบบทางเดินหายใจเพิ่มร้อยละ 17 ผู้สูงอายุป่วยด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือดเพิ่มร้อยละ 7.6 และยังทำให้สภาพปอดในเด็กแย่ลงอีกด้วย

แหล่งกำเนิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$)

กิจกรรม การกระทำ หรือการประกอบกิจการที่สามารถก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับการเผาไหม้ อย่างไรก็ตามบางกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการไม่ บด อัด ระเบิด กระแทกวัตถุต่าง ๆ ก็สามารถก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กได้เช่นเดียวกัน และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข สามารถแบ่งแหล่งกำเนิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. แหล่งกำเนิดฝุ่นที่ไม่ได้เป็นกิจการที่ต้องขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เช่น การเผาในที่โล่ง การจราจร การผลิตไฟฟ้าโดยใช้เชื้อเพลิง การก่อสร้าง การรื้อถอนอาคาร รวมถึงการจตุรปูและการปรุงประกอบอาหารในครัวเรือน เป็นต้น

2. แหล่งกำเนิดฝุ่นที่เป็นกิจการที่ต้องขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

2.1 การกำจัดมูลฝอยด้วยการเผา ซึ่งการเผามูลฝอยในที่โล่งถือเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

2.2 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยกิจการที่สามารถเป็นแหล่งกำเนิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) มักเป็นกิจการที่ต้องมีการเผาไหม้เชื้อเพลิง หรือมีกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการไม่ บด อัด ระเบิด กระแทกวัตถุต่าง ๆ ทั้งนี้ สามารถศึกษาประเภทของกิจการที่อาจก่อให้เกิดฝุ่นละอองได้ที่คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุมป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง พ.ศ. 2562

2.3 ตลาด ร้านอาหาร รถเร่ขายอาหาร และแผงลอยขายอาหารในที่สาธารณะ โดยร้านที่อาจก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) มักเป็นร้านที่มีการใช้เชื้อเพลิงประเภทถ่านไม้ ซึ่งก่อให้เกิดฝุ่นละอองและเขม่าจากการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์

การใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการจัดการปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองประชาชนในด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ต้องการให้ประชาชนได้อยู่ใน “สภาวะที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ” หรือสภาวะที่สมดุล หรือเป็นดุลยภาพแห่งชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีปัจจัยหรือองค์ประกอบ 3 ประการที่จะต้องสมดุลกัน คือ (1) สิ่งแวดล้อม (2) มลพิษหรือสิ่งที่ทำให้เกิดโรค (3) สภาวะของร่างกายหรือพฤติกรรม การดำรงชีพของมนุษย์ ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีพของมนุษย์ และมีความสัมพันธ์กับโรคบางชนิด เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ ภูมิแพ้ หอบหืด โรคระบบหลอดเลือดและหัวใจ หัวใจล้มเหลว กล้ามเนื้อหัวใจตาย เส้นเลือดในสมองตีบ เป็นต้น

การใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศจะต้องเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งโครงสร้างกลไกและอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติในกฎหมายว่ามีขอบเขตน้อยเพียงใด โดยกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมีเจตนาในการคุ้มครองสิทธิทางสุขภาพของประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสม และอาศัยหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการควบคุมสถานประกอบกิจการ หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญซึ่งอาจเป็นเหตุให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และอาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีพของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการควบคุมการประกอบกิจการ กิจกรรม หรือการกระทำต่าง ๆ ให้ปฏิบัติถูกต้องด้วยสุขภาพหรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ

มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมเหตุรำคาญ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. มาตรการในการควบคุมกรณีที่เกิดแหล่งกำเนิดฝุ่นไม่ได้เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (มาตรการด้านเหตุรำคาญ)

1.1 กรณีที่เป็นเหตุรำคาญโดยทั่วไป

(1) กรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นเป็นที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 27 โดยออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยผู้ที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

(2) กรณีแหล่งกำเนิดอยู่ในที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 28 โดยออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของสถานที่เอกชนนั้นให้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงแหล่งกำเนิดฝุ่น จนฝุ่นละอองนั้นหมดไปหรือบรรเทาลง ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงเหตุรำคาญดังกล่าวนี้ให้คำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีประกอบการกำหนด มาตรการในการแก้ไขปรับปรุงนั้นด้วย

โดยที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ที่ก่อเหตุเป็นราย ๆ ไป โดยต้องระบุวิธีการป้องกันหรือแก้ไข และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ชัดเจน ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ร้องเรียน หากพบเห็นหรือได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือได้รับทราบจากช่องทางใดก็ตาม เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถใช้อำนาจในการจัดการเหตุรำคาญได้

1.2 กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรืออาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

(1) กรณีซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจตามมาตรา 8 ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดฝุ่นตามที่เห็นสมควร หากผู้ก่อเหตุไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อธิบดีกรมอนามัยสามารถสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้ ออกคำสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดดำเนินการแก้ไขหรือระงับเหตุรำคาญนั้นตามสมควร อีกทั้ง อธิบดีกรมอนามัยยังสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 8/1 ในการประสานขอให้คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือ คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นประกอบการออกคำสั่งตามมาตรา 8 โดยไม่ชักช้า ซึ่งอธิบดีกรมอนามัยได้มอบอำนาจตามมาตรา 8 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัดแล้ว

(2) กรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นเป็นที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 27 วรรคสอง ในการจัดการระงับเหตุรำคาญนั้นตามที่จำเป็นและเก็บค่าใช้จ่ายในการดำเนินการกับผู้ก่อเหตุ

(3) กรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นอยู่ในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 28 วรรคสามในการออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้ใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะได้มีการระงับเหตุรำคาญที่เกิดจากฝุ่นละอองจนเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น

(4) กรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขพบเหตุซึ่งเห็นสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจตามมาตรา 46 วรรคสองในการออกคำสั่งเป็นวาจาหรือหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดฝุ่นได้ตามสมควร แล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

1.3 กรณีที่แหล่งกำเนิดฝุ่นซึ่งถือว่าเป็นแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญนั้น มีหลายแหล่งและเกิดเหตุเป็นบริเวณกว้าง

เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญได้ตามมาตรา 28/1 โดยต้องมีเงื่อนไขครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ดังนี้

- (1) มีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญเกิดขึ้นในพื้นที่นั้น
- (2) มีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญมากกว่า 1 แหล่ง
- (3) มีผลกระทบต่อสุขภาพหรือสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชนจำนวนมากและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง โดยต้องปรากฏลักษณะบ่งชี้อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- มีผลกระทบรบกวนความเป็นอยู่ที่เหมาะสมที่คาดว่าจะเกิดจากเหตุรำคาญ
- มีผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
- มีผลประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพที่บ่งชี้ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

ทั้งนี้ หากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 27 และ 28 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 28/1 จะมีโทษตามมาตรา 74 ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. มาตรการในการควบคุมกรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นเป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (ควบคุมโดยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและมาตรการเกี่ยวกับใบอนุญาต)

2.1 การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

มาตรการในการควบคุมกรณีแหล่งกำเนิดฝุ่นเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 ได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสัญลักษณ์ในการประกอบกิจการไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้วนั้น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ดังนี้

2.1.1) กรณีผู้ประกอบการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมีใบอนุญาตแล้ว แต่มีการดำเนินกิจการหรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีการร้องเรียน หรือเจ้าพนักงานพบเห็นการประกอบกิจการที่ไม่ถูกสัญลักษณ์ โดยเฉพาะการก่อให้เกิดฝุ่นละออง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

- เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 45 ในการออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการตามประเภทที่ถูกควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขดำเนินการปรับปรุง และแก้ไขให้ฝุ่นละอองนั้นหมดไป โดยต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 7 วัน และถ้าไม่แก้ไขตามคำสั่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งตามมาตรา 45 เพื่อสั่งให้หยุดดำเนินการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้ หรือถ้าการดำเนินการนั้นจะก่อให้เกิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า

จะเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถออกคำสั่งตามมาตรา 45 ให้หยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าเหตุนั้นจะหมดไป ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงอย่างไรก็ได้ที่สามารถแก้ไขให้เหตุดังกล่าวนั้นให้หมดไป หรือบรรเทาลง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีประกอบการกำหนดมาตรการในการแก้ไข ปรับปรุงนั้นด้วย

- กรณีที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา 45 เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา 59 สั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ในระยะเวลาตามสมควร แต่ไม่เกิน 15 วัน

- เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 60 สามารถออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ซึ่งผู้ประกอบการที่ได้รับคำสั่งดังกล่าวจะไม่สามารถขออนุญาตในการประกอบกิจการนั้นได้อีกจนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ก็ต่อเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตเข้าองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการดังกล่าวถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตมาแล้วอย่างน้อย 2 ครั้ง และมีโอกาสที่จะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

- (2) กิจการดังกล่าวต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และไม่สามารถประกอบกิจการได้

- 3) กิจการดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชน

ทั้งนี้ หากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 45 และ 59 จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละ 25,000 บาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หากเป็นผู้ได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 แต่ยังคงประกอบกิจการต่อไป จะมีความผิดฐานประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต จะมีทั้งโทษปรับ หรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตามอัตราโทษจะขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการ

2.1.2) กรณีผู้ประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพยังไม่มีใบอนุญาต

เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

- เมื่อพบว่ามีผู้ประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามที่มีข้อบัญญัติควบคุมไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้รับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทำหนังสือแจ้งเตือนให้หยุดประกอบกิจการทันทีจนกว่าจะได้รับใบอนุญาต เพื่อเป็นการให้โอกาส และให้มาขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และถ้าผู้ประกอบการไม่หยุดดำเนินการโดยที่ไม่มีใบอนุญาตถือว่าผู้ประกอบการได้กระทำความผิดสำเร็จ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการตามกระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขต่อไปด้วย ในฐานะความผิดประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาศัยอำนาจตามมาตรา 45 ออกคำสั่งฐานประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาต ซึ่งเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติฉบับนี้และตามข้อบัญญัติท้องถิ่น จึงให้หยุดดำเนินการทันทีเป็นการชั่วคราว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของกฎกระทรวงควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 และข้อบัญญัติท้องถิ่น จนกว่าจะได้รับใบอนุญาต หากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 45 จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และสามารถปรับอีกไม่เกินวันละ 25,000 บาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

ทั้งนี้ หากราชการส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้มีการออกข้อบัญญัติควบคุมการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไว้ ให้บังคับใช้มาตรการเหตุรำคาญเพื่อจัดการปัญหาฝุ่นละอองต่อไปได้

2.2 การจัดการมูลฝอย

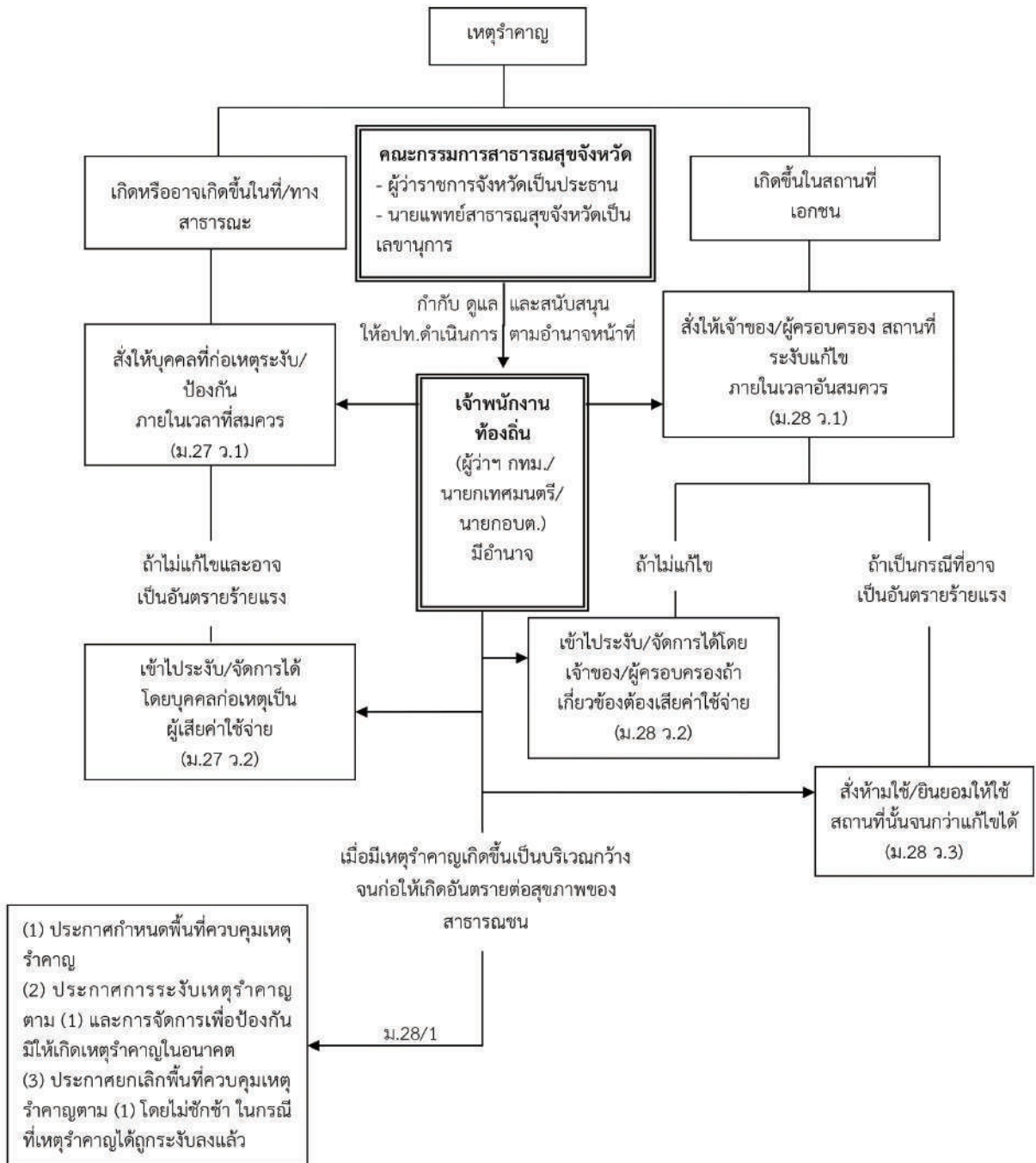
มาตรการควบคุมการเผามูลฝอยในที่โล่ง กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข (มาตรา 20) กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่ถูกต้องสุขลักษณะ โดยสามารถกำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าห้ามเผามูลฝอยในที่โล่ง ซึ่งประชาชนในพื้นที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นและกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 หากฝ่าฝืนกฎกระทรวงฯ จะมีโทษตามมาตรา 68 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท

2.3 การควบคุมกิจการตลาด ร้านอาหาร รถเร่ขายอาหาร และแผงลอยขายอาหาร

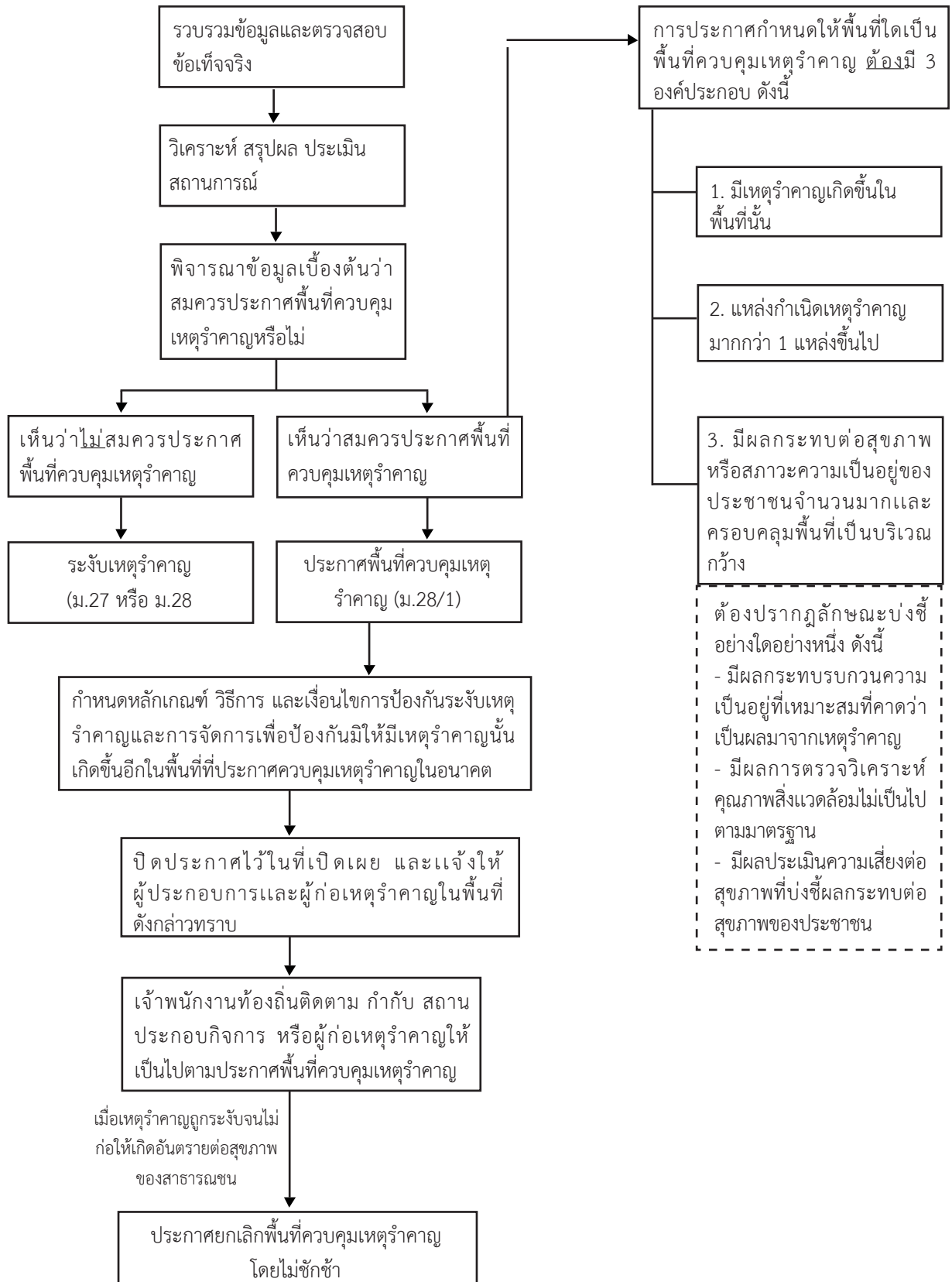
กรณีที่ร้านค้าในตลาดมีการปรุงประกอบอาหารที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) หรือดำเนินการที่ไม่ถูกต้องสุขลักษณะ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ออกใบอนุญาตควบคุมดูแล ตรวจสอบตราให้คำแนะนำผู้จัดตั้งตลาดรวมทั้งร้านค้าในตลาดให้ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นและกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 หากฝ่าฝืนจะมีโทษตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งปรับ หรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีสถานที่จำหน่ายอาหารหรือร้านอาหารในสถานที่เอกชนที่มีใช้การขายของในตลาด และการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะที่อาจก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) หรือมีการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องสุขลักษณะ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ออกใบอนุญาต หรือหนังสือรับรองการแจ้งควบคุมดูแลตรวจสอบตราให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 แล้วแต่กรณี หากฝ่าฝืนจะมีโทษตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งปรับ จำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ

แผนภูมิแสดงการควบคุมของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเรื่องเหตุรำคาญ

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

สรุปการใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการจัดการปัญหาฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

การเผามูลฝอยในที่โล่ง

- หมวด 3 , กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560
- ฝ่าฝืนกฎกระทรวง มีโทษตามมาตรา 68 ปรับไม่เกิน 50,000 บาท

การเผาวัสดุทางการเกษตร

- หมวด 5 เหตุรำคาญ มาตรา 27, 28, 28/1
- มีโทษตามมาตรา 74 จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ควันจากสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

- หมวด 7 กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มาตรา 33 , 45
- กำกับดูแลโดยอาศัยกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560
- ฝ่าฝืนมาตรา 33 วรรคหนึ่ง (ประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต) มีโทษตามมาตรา 71 จำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ฝ่าฝืนคำสั่งที่ออกตามมาตรา 45 มีโทษตามมาตรา 80 จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละ 25,000 บาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

ร้านอาหารปิ้งย่างในสถานที่เอกชน

- หมวด 8 มาตรา 38, 39, 40
- กฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561
- ไม่มีใบอนุญาต/ หนังสือรับรองการแจ้งมีโทษตามมาตรา 72 จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท/ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 บาท แล้วแต่กรณี
- ฝ่าฝืนกฎกระทรวง มีโทษตามมาตรา 68 ปรับไม่เกิน 50,000 บาท

ร้านอาหารปิ้งย่างในที่หรือทางสาธารณะ

- หมวด 9 มาตรา 41, 42, 43
- ฝ่าฝืนมาตรา 41, 42(1) มีโทษตามมาตรา 77 ปรับไม่เกิน 10,000 บาท
- ฝ่าฝืนมาตรา 41(2) , 43 มีโทษตามมาตรา 78 ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

กรมอนามัย เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการสนับสนุน และประสานงานไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับมือกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) โดยในช่วงปลายปีงบประมาณ 2562 กรมอนามัยได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดประชุมถอดบทเรียน“การดำเนินงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก ปี 2562” ซึ่งรายละเอียดจากการถอดบทเรียนมีดังนี้

1. การใช้มาตรการทางกฎหมาย

กรุงเทพมหานครสามารถเป็นต้นแบบในการออกประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ตามมาตรา 28/1 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดมาตรการควบคุมการใช้เครื่องยนต์ดีเซลที่มีค่าควันดำเกินมาตรฐาน การควบคุมการก่อสร้าง การควบคุมกิจการที่ก่อให้เกิดฝุ่น การเผาในที่โล่ง และให้มีการรายงานผ่านศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหามลพิษในอากาศกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

ในส่วนของการปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง พบว่าไม่ได้ใช้กลไกทางกฎหมายเพื่อลดและป้องกันปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานในครั้งต่อไปให้ดีขึ้นที่ประชุมจึงได้มีข้อเสนอให้คณะกรรมการสาธารณสุขออกมติหรือคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (คสจ.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ในการส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นหนึ่งในมาตรการการลดและป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) เช่น การควบคุมเหตุรำคาญจากการเผา การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ การออกข้อบัญญัติเพื่อการจัดการมูลฝอย เป็นต้น รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงอำนาจหน้าที่และวิธีปฏิบัติให้ชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผลักดันให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในการควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ

2. การเฝ้าระวังสถานการณ์และผลกระทบต่อสุขภาพและระบบรายงานโรคและการเจ็บป่วย

การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ จังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือมีการเฝ้าระวังเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยโรงพยาบาลในพื้นที่ส่งข้อมูลการเจ็บป่วยใน 4 กลุ่มโรคเฝ้าระวังเข้าระบบรายงานโรคในเว็บไซต์สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 และมีการพัฒนาการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศอย่างง่ายด้วยการมอง

เปรียบเทียบกับภาพฝุ่นที่เกิดขึ้น โดยองค์กรอิสระ (NGO) เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคประชาชน ซึ่งจะช่วยในการสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งมีการจัดทำแผนดำเนินการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเกิดเหตุ

กรุงเทพมหานครได้แต่งตั้งคณะทำงานเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองเพื่อการเฝ้าระวังติดตามรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลฝุ่นละออง และให้ประชาชนและสื่อมวลชนทราบถึงสถานการณ์ประจำวัน รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้ ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีสถานีตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ครอบคลุม 24 เขต และจะดำเนินการติดตั้งเพิ่มให้ครบทั้งหมด 50 เขต และให้มีการรายงานสถานการณ์ฝุ่นในช่วงวิกฤติวันละ 5 ครั้ง อีกทั้งดำเนินการแก้ไขปัญหาตามบทบาทหน้าที่ เช่น การพ่นน้ำ การควบคุมรถยนต์ที่มีค่าควันดำเกินมาตรฐาน การประชุมผู้ประกอบการก่อสร้างให้ดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) อย่างเคร่งครัด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ระบบรายงาน 4 กลุ่มโรคเฝ้าระวัง ข้อมูลที่ได้ยังไม่สามารถนำไปสรุปผลได้ทันที จึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลผู้ป่วยเพิ่มเติมด้วย

การเฝ้าระวังสถานการณ์สิ่งแวดล้อม มีสถานีการตรวจวัดไม่เพียงพอ กรณีของพื้นที่ภาคใต้จะมีผลกระทบจากหมอกควันข้ามพรมแดนในพื้นที่โซนอันดามัน โดยมีสถานีตรวจวัดฝุ่นละอองเพียง 2 สถานี ได้แก่ สงขลา และยะลา ในขณะที่บริเวณจังหวัดตากมีสถานีตรวจวัดแห่งเดียว

ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะให้จัดทำแนวทางการเฝ้าระวังและกำหนดโรคที่จะใช้ในการเฝ้าระวังที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน เพื่อให้การเฝ้าระวังที่มีประสิทธิภาพ เชื่อมต่อข้อมูลจากฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน แก้ไขปัญหาเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศไม่ครอบคลุมพื้นที่ พัฒนาให้มีการวินิจฉัยและลงรหัสโรคจากสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และพัฒนาแบบแผนการคัดกรองผู้ป่วยจากกรณีฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ที่ชัดเจน เป็นระบบมากขึ้น

3. องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน

แม้ว่าจะมีการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศและจัดทำเป็นสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อสารให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน แต่พบว่าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดให้มีห้อง Clean room เช่น รูปแบบและองค์ประกอบในการจัดห้อง Clean Room ในบริบทที่แตกต่างกัน เป็นต้น อีกทั้ง ข้อมูลเกี่ยวกับหน้ากากป้องกันฝุ่นมีข้อมูลจากหลายแหล่งซึ่งมีข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกัน ในการดำเนินงานต่อไปจึงเสนอให้กระทรวงสาธารณสุขจัดทำข้อมูลที่ชัดเจนว่า จะทำการสนับสนุนอะไร อย่างไร ควรแนะนำหน้ากากชนิดใด และประเมินความคุ้มค่าคุ้มทุนในการสนับสนุนด้วยที่ประชุมเสนอให้มีการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาการและเกณฑ์มาตรฐานให้เกิดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ศึกษาการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ การจัดเตรียม Clean room , Safe zone พัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อลดฝุ่นหรือกำจัดฝุ่น และจัดทำเกณฑ์การประกาศเขตภัยพิบัติ กรณีฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$)

4. การให้ความรู้และสื่อสารเตือนภัย

ในช่วงที่ประสบปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) พบว่ามีการเผยแพร่ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนอยู่บ่อยครั้ง จึงจัดให้มีการเฝ้าระวังสื่อเนื่องจากมีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง โดยหลาย หน่วยงาน เช่น กรุงเทพมหานครได้จัดหน่วยปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ สนับสนุนหน้ากากอนามัยหรือหน้ากาก N95 และตรวจสุขภาพประชาชนในพื้นที่เสี่ยง จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพอากาศและการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันฝุ่น เพื่อดำเนินการสื่อสารรายวันในช่วงที่มีวิกฤติฝุ่นละออง รวมทั้งพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อแจ้งเตือนทางโทรศัพท์มือถือของประชาชนหากอยู่ในพื้นที่ฝุ่นเกินค่ามาตรฐาน

ในส่วนของการทวงถามสาธารณสุขนั้น กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย ได้ดำเนินการสนับสนุนสื่อ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากฝุ่นละออง โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี กรมการแพทย์ ได้จัดตั้งคลินิกมลพิษเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน และจัดทำคู่มือ แบบคัดกรองคนไข้ ออกแบบกลไกการให้บริการ การรายงานค่าฝุ่นในพื้นที่โรงพยาบาล การสื่อสารให้ความรู้แก่ผู้ใช้บริการ รวมถึงดำเนินการผ่าน Social Network กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ให้ความรู้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผ่านแอปพลิเคชัน “อสม. 4.0” ซึ่งปัจจุบันมีคนเข้าใช้งานจำนวน 3 แสนคน รวมทั้งมีไลน์ “Official อสม.” ซึ่งอสม. ทุกคนจะได้รับข้อมูลผ่านไลน์ซึ่งขณะนี้สมาชิกทั้งหมด 1 ล้านคน

5. อุปสรรคในการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานพบปัญหาหลายอย่าง เช่น การเปิดศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข (PHEOC) หมออควัน ในระดับจังหวัดจะสามารถจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ หน้ากากป้องกันฝุ่นได้ แต่ส่วนใหญ่จะไม่เปิด PHEOC เนื่องจากกระทบกับภาพลักษณ์ การท่องเที่ยว เศรษฐกิจของจังหวัด การสนับสนุนหน้ากากป้องกันฝุ่นแก่หน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่มีการติดตามและรายงาน ว่านำไปแจกกลุ่มเป้าหมายใดบ้าง ข้อมูลสำหรับการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนยังมีความคลาดเคลื่อน แอปพลิเคชัน “อสม. 4.0” และไลน์ Official เป็นการสื่อสารทางเดียวทำให้ไม่ทราบว่า อสม. เข้าใจเนื้อหา และปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

6. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนา

ที่ประชุมได้มีข้อเสนอให้จัดตั้งทีมเฝ้าระวังตอบโต้ความเสี่ยงข่าว เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และความเชื่อมั่นแก่ประชาชน การนำเสนอข้อมูลต้องง่ายต่อความเข้าใจและคำนึงถึงเครื่องมือในการรับสาร เตรียมความพร้อมทีมตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน (Emergency Response Team) แต่ละจังหวัดเมื่อมีเหตุการณ์รุนแรง การเข้าถึงข้อมูลเรื่องฝุ่นยังเป็นการสื่อสารทางเดียว จึงจำเป็นต้องพัฒนาช่องทางการตอบกลับ ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดซื้ออุปกรณ์ หน้ากากป้องกันฝุ่น กรณีที่ไม่สามารถเปิด PHEOC หน่วยงานในพื้นที่สามารถเปิดศูนย์ประสานงานสำหรับการลดและป้องกันผลกระทบจากฝุ่นละออง เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและจัดการผลกระทบในระดับจังหวัดได้ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งหน่วยรับบริจาค

เพื่อการกุศล (CSR) เนื่องจากมีหน่วยงานเอกชนหลายแห่งให้ความสนใจบริจาคหน้ากากป้องกันฝุ่น และงบประมาณสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น

ทั้งนี้ หน่วยงานราชการควรจัดให้มีการพัฒนาแผนบูรณาการระดับประเทศ โดยกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) และกำหนดบทบาทของแต่ละทีมงานให้ชัดเจน ส่งเสริมและผลักดันให้พื้นที่ที่ประสบปัญหาสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ พัฒนาแนวทางการประกาศภาวะฉุกเฉินกรณีหมอกควัน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำงบประมาณมาแก้ปัญหาได้ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งเครือข่ายคลินิกมลพิษเพิ่มขึ้น

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการคิดค่าปรับกับผู้กระทำความผิดกรณีการเผาในที่โล่ง โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขหรือไม่

ตอบ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้อำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีบทบาทเฉพาะในกรณีที่คณะกรรมการเปรียบเทียบเห็นว่าความผิดดังกล่าวสมควรได้รับโทษจำคุก เจ้าพนักงานท้องถิ่นเจ้าของสำนวนจึงจะดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อให้เสนอสำนวนต่ออัยการ และให้มีการดำเนินคดีในชั้นศาลต่อไป

2. กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศให้พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) เป็นพื้นที่ภัยพิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะมีผลใช้บังคับทุกพื้นที่ในจังหวัดทันทีหรือไม่ หรือราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องประกาศเองอีกครั้งเพื่อใช้บังคับในพื้นที่ของตนเอง

ตอบ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ในการดำเนินการใด ๆ ตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในส่วนของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 22 ประกอบกับมาตรา 21 ในการดำเนินการใด ๆ ตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเช่นกัน ซึ่งการประกาศพื้นที่ภัยพิบัติโดยกำหนดมาตรการต่าง ๆ ก็เป็นหนึ่งในขอบเขตอำนาจที่สามารถกระทำได้ กรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือขัดขวางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่ใช้อำนาจตามกฎหมายข้างต้นจะมีโทษตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ กรณีที่จังหวัดและราชการส่วนท้องถิ่นออกประกาศซึ่งมีผลใช้บังคับในช่วงเวลาเดียวกันนั้น ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการเอาไว้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ก่อนการประกาศควรมีการศึกษาสถานการณ์ในขณะนั้น เพื่อไม่ให้ออกประกาศออกมาซ้อนทับกัน หรือหากจะประกาศควรกำหนดให้รายละเอียดและมาตรการมีความสอดคล้องกัน เพื่อป้องกันความสับสน

3. หากราชการส่วนท้องถิ่นประกาศพื้นที่ภัยพิบัติแล้ว ยังจะต้องประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญหรือไม่

ตอบ การประกาศพื้นที่ภัยพิบัติโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นการใช้อำนาจคนละส่วนกัน หากการส่วนท้องถิ่นเห็นสมควรว่าการประกาศพื้นที่ภัยพิบัติจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก็สามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้โปรดศึกษาหลักเกณฑ์การใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวให้ละเอียดก่อนดำเนินการ

กรณีการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ราชการส่วนท้องถิ่นก็สามารถประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญได้หากสถานการณ์มีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กำหนด ดังนี้

1. มีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญเกิดขึ้นในพื้นที่นั้น
2. มีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญมากกว่า 1 แหล่ง
3. มีผลกระทบต่อสุขภาพหรือสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชนจำนวนมากและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง โดยต้องปรากฏลักษณะบ่งชี้อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้
 - มีผลกระทบรบกวนความเป็นอยู่ที่เหมาะสมที่คาดว่าเป็นผลมาจากเหตุรำคาญ
 - มีผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
 - มีผลประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพที่บ่งชี้ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

ภาคผนวก

การใช้กลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (คสจ.)

การใช้กลไกคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (คสจ.)
ในการจัดการปัญหาฝุ่นละออง PM 2.5
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด

แจ้งมติ คสจ.
(คำแนะนำหรือมาตรการ)
ไปยัง อปท.
อปท. รายงาน
ผลการดำเนินงาน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ผู้ว่าราชการจังหวัดดำรงตำแหน่งประธานคสจ.
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดดำรงตำแหน่งกรรมการและเลขานุการ
- โดยมีกรรมการประกอบด้วยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนประชาชน เป็นกรรมการ

เสนอ คสจ.
จัดประชุม

ผู้ช่วยเลขานุการ ในคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด

- รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่ โดยทำ Mapping เช่น สถานการณ์แหล่งกำเนิด สถานการณ์ผลกระทบต่อสุขภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เป็นต้น
- วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทาง/มาตรการสำหรับแก้ไขระยะสั้น ระยะยาว
- ประสานการจัดประชุมคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด

คำแนะนำการปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น

(เทศบาล, อบต.) เช่น

1. บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด

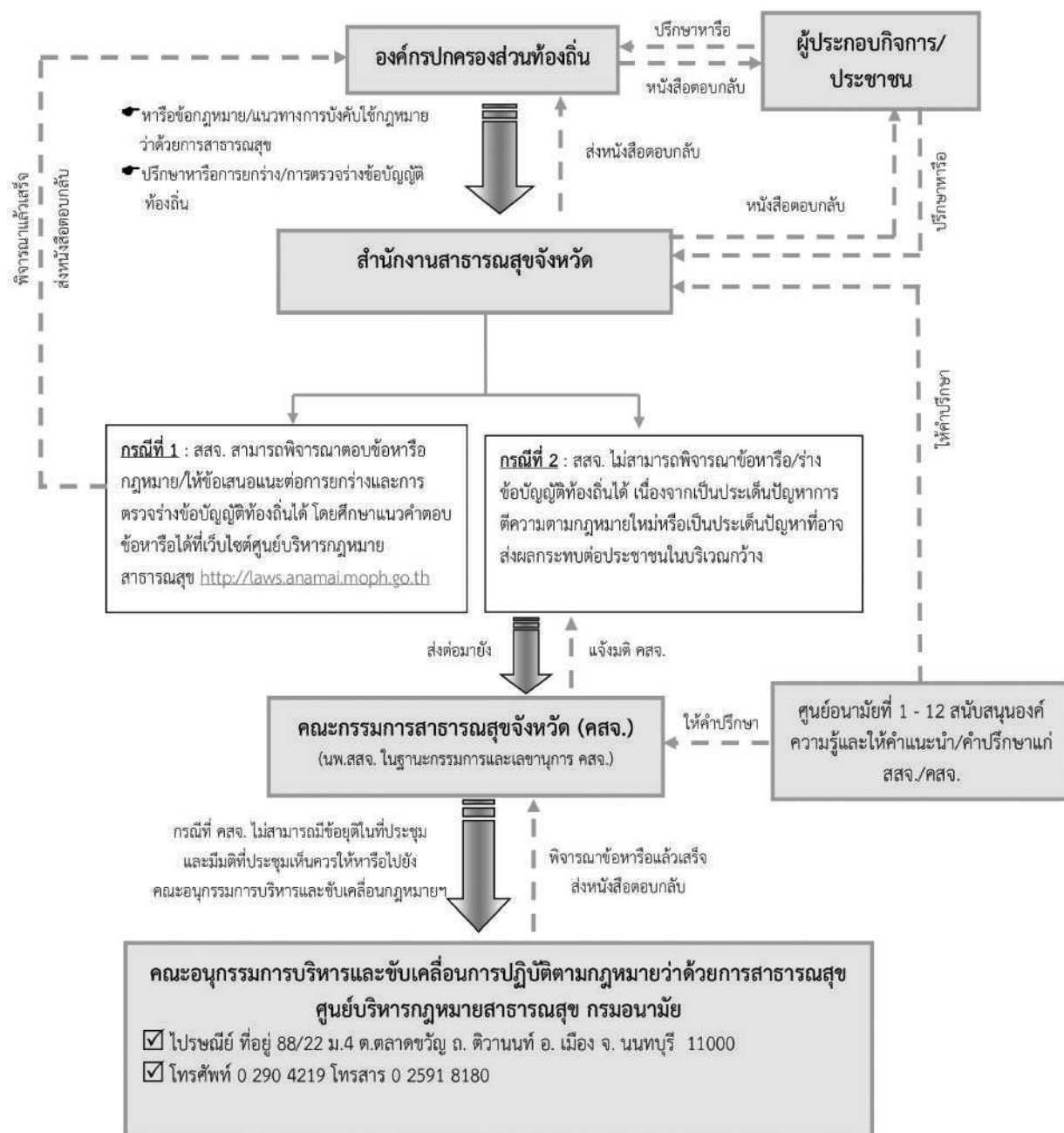
- การควบคุมการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (มาตรา 33)
 - การควบคุมเหตุรำคาญ (มาตรา 27 และ 28)
 - ออกประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ (มาตรา 28/1)
- รายละเอียดตามเอกสารแนบท้าย 1

2. ประชาสัมพันธ์ สร้างความรอบรู้กับผู้ประกอบกิจการ ประชาชน เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่าระวังปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่

3. สำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษฝุ่นละอองในพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งกำกับตรวจตรา ดูแล และแก้ไขปัญหา หรือแจ้งต่อผู้มีอำนาจสั่งการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4. ให้รายงานผลการดำเนินงานต่อ คสจ. ทุกวันหรือทุกสัปดาห์

แผนผังขั้นตอนการให้คำปรึกษากฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ตัวอย่าง การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

ประกาศ.....(ชื่อราชการส่วนท้องถิ่น).....

เรื่อง กำหนดพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

พ.ศ.

ด้วยสถานการณ์ปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) ภายในเขตพื้นที่...(ระบุชื่อราชการส่วนท้องถิ่น)... ก่อให้เกิดเหตุรำคาญเป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณสุข

อาศัยอำนาจตามมาตรา 28/1 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ประกอบข้อ 4 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ พ.ศ. 2561 เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้บริเวณตั้งแต่ ... (ระบุขอบเขตพื้นที่ที่มีปัญหาเหตุรำคาญและต้องการควบคุม).. ถึง ... (ระบุขอบเขตพื้นที่ที่มีปัญหาเหตุรำคาญและต้องการควบคุม)... เป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

ข้อ 2 ให้แหล่งกำเนิดต่อไปนี้ เป็นแหล่งก่อเหตุรำคาญในพื้นที่ตามข้อ ๑

2.1 การเผาในที่โล่ง เช่น การเผามูลฝอย การเผาวัสดุทางการเกษตร เป็นต้น

2.2 รถยนต์และรถบรรทุกสินค้าที่มีควันดำเกินค่ามาตรฐาน

2.3 การก่อสร้าง หรือการรื้อถอนอาคาร

2.4 การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดังต่อไปนี้

- การเผาถ่าน หรือสะสมถ่าน
- การระเบิด โม่ บด หรือย่อยหิน ด้วยเครื่องจักร
- การผลิต สบู่ สบ หรือขนส่งถ่านหิน หรือถ่านโค้ก

(ระบุรายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่อาจก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) สามารถศึกษารายชื่อกิจการเพิ่มเติมได้ในคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุมป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง พ.ศ. 2562)

2.5 การประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ เช่น ร้านอาหาร รถเร่ขายอาหาร แผงลอยขายอาหารที่ใช้เชื้อเพลิงประเภทถ่านไม้ เป็นต้น

ข้อ 3 ให้ผู้ก่อเหตุรำคาญตามข้อ 2 ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการป้องกันและระงับเหตุรำคาญ ดังนี้ (กำหนดมาตรการหรือข้อปฏิบัติในการป้องกันหรือระงับเหตุรำคาญในพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ)

1. มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการเผาในที่โล่ง
 - (1) ห้ามมิให้มีการเผาป่า เผามูลฝอย เผาวีสดุ เผาวัชพืช หรือเผาหญ้าในที่โล่งหรือชุมชน
2. มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการจราจร
 - (1) ห้ามมิให้รถที่มีควันดำเกินมาตรฐานสัญจรในพื้นที่
 - (2) รถบรรทุกสินค้าหรือวัสดุ ต้องมีการปิดคลุมมิให้เกิดการฟุ้งกระจายของฝุ่น
3. มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการก่อสร้างและการรื้อถอนอาคาร
 - (1) ควบคุมให้เปิดพื้นที่การปฏิบัติงานเฉพาะที่จำเป็น
 - (2) ฉีดพรมพื้นที่ปฏิบัติงาน และฉีดพ่นหมอกน้ำบริเวณโดยรอบ
 - (3) ตรวจสอบ บำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ เครื่องจักรที่ใช้ก่อสร้าง
 - (4) ห้ามมิให้มีการเผามูลฝอยในพื้นที่ปฏิบัติงาน
 - (5) ควบคุมการขนส่งในพื้นที่ปฏิบัติงาน เช่น การล้างล้อรถก่อนเข้าและออกพื้นที่ปฏิบัติงาน การฉีดพรมน้ำบนถนน เป็นต้น
4. มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
 - (1) สถานประกอบกิจการต้องติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมดักจับฝุ่นละอองในทุกกระบวนการผลิตที่มีการปล่อยฝุ่นละออง บำรุงรักษา และตรวจสอบประสิทธิภาพของอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง
 - (2) สถานประกอบกิจการต้องติดตามตรวจสอบการระบายฝุ่นละอองให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด (ตรวจวัดเฉพาะ *parameter* ที่มีมาตรฐานกำหนด) หากพบว่ามีค่าสูงกว่ามาตรฐานกำหนด หรือมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น ต้องเร่งดำเนินการตรวจสอบ แก้ไขทันที
 - (3) สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มีอุปกรณ์ความปลอดภัยในการทำงานสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เช่น หน้ากากป้องกันฝุ่นละออง
 - (4) กรณีที่มีการกองถ่ายหรือเชื้อเพลิงทั้งก่อนและหลังการเผาไหม้ ต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้ฝุ่นละอองฟุ้งกระจายสู่ชุมชน เช่น การใช้ผ้าคลุม การฉีดน้ำโดยรอบ เพื่อลดการฟุ้งกระจาย
 - (5) กรณีที่มีการตาก สะสม ขนถ่ายวัสดุทางการเกษตรหรือวัสดุอื่น ๆ อันก่อให้เกิดฝุ่นละออง ต้องป้องกันไม่ให้ฝุ่นละอองฟุ้งกระจายสู่ชุมชน เช่น การเก็บในอาคารที่ปิดมิดชิด การใช้ผ้าคลุม วัสดุดิบขณะขนส่งหรือคลุมกองวัสดุทางการเกษตรหรือวัสดุอื่น การฉีดน้ำโดยรอบ หรือปลูกต้นไม้สูง
 - (6) สถานประกอบกิจการต้องมีการควบคุมการขนส่งภายในสถานประกอบกิจการ เช่น การล้างล้อรถก่อนเข้าและออกจากสถานประกอบกิจการ การฉีดพรมน้ำบนถนน
5. มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหาร และการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ
 - (1) เปลี่ยนไปใช้อุปกรณ์ให้ความร้อนประเภทอื่น หรือใช้เชื้อเพลิงประเภทอื่น เช่น เตาไฟฟ้า ก๊าซหุงต้ม เป็นต้น เพื่อลดการเกิดการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์อันก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก

ข้อ 4 กำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ เพิ่มเติม (ระบุ เช่น ให้ผู้ก่อเหตุร้ายค่ารายการงานผลการดำเนินงานตามประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุร้ายค่ารายการให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ หรือ ให้หน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลมาตรการที่กำหนดรายการงานผลการดำเนินงานแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นต้น)

ข้อ 5 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

ข้อ 6 ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงาน...(ชื่อราชการส่วนท้องถิ่น)... และบริเวณที่กำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ และเมื่อได้แจ้งให้ผู้ก่อเหตุรำคาญรับทราบแล้ว

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน พ.ศ.

ลงชื่อ

(.....)

นายกเทศมนตรี...../ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล.....

ตัวอย่าง ข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง สุขลักษณะการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่าง เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ควบคุมสุขลักษณะการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
ที่อาจให้เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

พ.ศ.

หลักการ

ให้มี เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ว่าด้วยสุขลักษณะการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
ที่อาจให้เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

เหตุผล

โดยที่สถานการณ์ปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ในพื้นที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งหนึ่งในแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศดังกล่าวคือการดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ไม่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน จึงเห็นสมควร กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขด้านสุขลักษณะสำหรับการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่อาจให้เกิดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) สำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือ สุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) จึงตรา เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัตินี้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การอนุญาตให้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ อัตราค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตให้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้เป็นไปตาม เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ..... พ.ศ. (สำหรับกรณีที่มีข้อบัญญัติควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่แล้ว ข้อบัญญัติฉบับนี้จะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะเพิ่มเติมเพื่อการควบคุมฝุ่นเท่านั้น)

(ร่าง)

เทศบัญญัติเทศบาล...../ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....

สัญลักษณ์การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่อาจให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรให้มี เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ ว่าด้วยควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 60 และมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
หรือ มาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(กรณีข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล) ประกอบมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม เทศบาล...../องค์การบริหารส่วนตำบล.....โดยความเห็นชอบของ
สภาเทศบาล...../สภาองค์การบริหารส่วนตำบล.....และผู้ว่าราชการจังหวัด...../
นายอำเภอ.....จึงตราเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติเทศบาล.....ควบคุมกิจการที่เป็น
อันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ.”/ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....
ควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ.”

ข้อ 2 เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล..... ตั้งแต่เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย
ที่สำนักงานเทศบาล.....แล้วเจ็ดวัน /ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล.....
ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัตินี้

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“ผู้ดำเนินการกิจการ” หมายความว่า เจ้าของ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของ
สถานประกอบกิจการนั้น

“ผู้ปฏิบัติงาน” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบกิจการ

“มลพิษทางเสียง” หมายความว่า สภาวะของเสียงอันเกิดจากการประกอบกิจการของสถานประกอบ
กิจการที่ทำให้มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

“มลพิษทางอากาศ” หมายความว่า สภาวะของอากาศอันเกิดจากการประกอบกิจการของ
สถานประกอบกิจการที่ทำให้มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

“มลพิษทางน้ำ” หมายความว่า สภาวะของน้ำทั้งอันเกิดจากการประกอบกิจการของ
สถานประกอบกิจการที่ทำให้มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

“มลพิษทางแสง” หมายความว่า สภาวะของแสงอันเกิดจากการประกอบกิจการของ
สถานประกอบกิจการที่ทำให้มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

“มลพิษทางความร้อน” หมายความว่า สภาวะของความร้อนอันเกิดจากการประกอบกิจการของสถานประกอบกิจการที่ทำให้มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

“มลพิษทางความสั่นสะเทือน” หมายความว่า สภาวะของความร้อนอันเกิดจากการประกอบกิจการของสถานประกอบกิจการที่ทำให้มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

“ของเสียอันตราย” หมายความว่า มูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือสิ่งอื่นใดที่ปนเปื้อนสารพิษอันเกิดจากการประกอบกิจการของสถานประกอบกิจการที่ทำให้มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

“วัตถุอันตราย” หมายความว่า วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล..... /องค์การบริหารส่วนตำบล.....

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี...../นายกองค์การบริหารส่วนตำบล.....

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ 4 ให้นายกเทศมนตรี...../นายกองค์การบริหารส่วนตำบล.....เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ นี้

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 5 ให้กิจการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้ เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่น

1. กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์

(1) การผลิต ไม้ ปั่น บด ผสม บรรจุ สะสม หรือกระทำอื่นใดต่อสัตว์หรือพืช หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์หรือพืชเพื่อเป็นอาหารสัตว์หรือส่วนประกอบของอาหารสัตว์

2. กิจการที่เกี่ยวกับยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

(1) การผลิต ไม้ บด ผสม หรือบรรจุยา

3. กิจการที่เกี่ยวกับการเกษตร

(1) การผลิต หรือแบ่งบรรจุแป้งมันสำปะหลัง แป้งสาคุ แป้งจากพืช หรือแป้งอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(2) การสีข้าว นวดข้าวด้วยเครื่องจักร หรือแบ่งบรรจุข้าวด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม

(3) การขัด กะเทาะ หรือบดเมล็ดพืช

(4) การตาก สะสม ขนถ่ายผลิตผลของมันสำปะหลัง ข้าวเปลือก อ้อย ข้าวโพด

4. กิจกรรมเกี่ยวกับโลหะหรือแร่

- (1) การผลิตภาชนะ เครื่องประดับ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วยโลหะหรือแร่
- (2) การถลุงแร่ การหลอม หรือหล่อโลหะทุกชนิด ยกเว้นกิจการที่ได้รับใบอนุญาตใน 6 (1)
- (3) การกลึง เจาะ เชื่อม ตี ตัด ประสาน รีด หรืออัดโลหะด้วยเครื่องจักร หรือก๊าซ หรือ

ไฟฟ้า ยกเว้นกิจการที่ได้รับใบอนุญาตใน 6 (1)

- (4) การทำเหมืองแร่ สะสม แยก คัดเลือก หรือล้างแร่

5. กิจกรรมเกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล

- (1) การต่อ ประกอบ เคาะ ปะผุ พ่นสี หรือพ่นสารกันสนิมยานยนต์

6. กิจกรรมเกี่ยวกับไม้หรือกระดาษ

- (1) การผลิตไม้ขีดไฟ
- (2) การเลื่อย ซอย ขัด ไส เจาะ ขุดร่อง ทำคิ้ว หรือตัดไม้ด้วยเครื่องจักร
- (3) การผลิต ฟัน ทาสารเคลือบเงา หรือสี แต่งสำเร็จสิ่งของเครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์จากไม้ หวาย

ชานอ้อย

- (4) การอบไม้

- (5) การผลิต สะสม แบ่งบรรจุรูป

- (6) การผลิตกระดาษชนิดต่าง ๆ

- (7) การเผาถ่าน หรือสะสมถ่าน

7. กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งทอ

- (1) การปั่นด้าย กรอด้วยเครื่องจักร หรือทอผ้าด้วยกี่กระตุก
- (2) การสละสมปอ ป่าน ผ้าย นุ่น หรือใยสังเคราะห์
- (3) การปั่นฝ้าย นุ่น ใยสังเคราะห์ด้วยเครื่องจักร
- (4) การทอเสื้อ กระสอบ พรม หรือสิ่งทออื่น ๆ ด้วยเครื่องจักร

8. กิจกรรมเกี่ยวกับหิน ดิน ทราบ ซีเมนต์ หรือวัตถุที่คล้ายคลึง

- (1) การผลิตภาชนะดินเผาหรือผลิตภัณฑ์ดินเผา
- (2) การระเบิด โม่ บด หรือย่อยหิน ด้วยเครื่องจักร
- (3) การผลิตสิ่งของ เครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ด้วยซีเมนต์ หรือวัตถุที่คล้ายคลึง
- (4) การสละสม ผสมซีเมนต์ หิน ดิน ทราบ วัสดุก่อสร้าง รวมทั้งการขุด ตัก ดูด โม่ บด

หรือย่อย ด้วยเครื่องจักร ยกเว้นกิจการที่ได้รับใบอนุญาตใน 11 (2)

- (5) การเจียรไนเพชร พลอย หิน หรือกระจก หรือวัตถุที่คล้ายคลึง
- (6) การเลื่อย ตัด หรือประดิษฐ์หินเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ
- (7) การผลิตซอล์ก ปูนปาสเตอร์ ปูนขาว ดินสอพอง หรือเผาหินปูน
- (8) การผลิตกระดาษทราย หรือผ้าทราย
- (9) การผลิตใยแก้ว หรือผลิตภัณฑ์จากใยแก้ว

(10) การล้าง การขัดด้วยการพ่นทรายลงบนพื้นผิวกระจก แก้ว หิน หรือวัตถุอื่นใด ยกเว้นกิจการที่ได้รับใบอนุญาตใน 6 (5)

9. กิจการที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้ก และสารเคมีต่าง ๆ

(1) การผลิต สะสม หรือขนส่งถ่านหิน หรือถ่านโค้ก

(2) การผลิตสีหรือน้ำมันผสมสี

(3) การผลิต สะสม ขนส่งดอกไม้เพลิง หรือสารเคมีอันเป็นส่วนประกอบในการผลิตดอกไม้เพลิง

(4) การผลิต แอลกอฮอล์ หรือสารเคลือบเงา

(5) การผลิต สะสม บรรจุ ขนส่งสารกำจัดศัตรูพืชหรือพาหะนำโรค

(6) การผลิต สะสม หรือบรรจุภาว

(รายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่อาจก่อให้เกิดฝุ่นละอองอ้างอิงตามคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุมป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง พ.ศ. 2562)

ข้อ 6 ผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัตินี้ รวมทั้งกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีผลใช้บังคับ สถานประกอบกิจการที่เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน หรือสถานประกอบกิจการที่มีการประกอบกิจการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นและกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย แล้วแต่กรณี

หมวด 2

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติ
เพื่อการควบคุมปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5})

ข้อ 7 สถานประกอบกิจการต้องติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมดักจับฝุ่นละอองในทุกกระบวนการผลิตที่มีการปล่อยฝุ่นละออง บำรุงรักษา และตรวจสอบประสิทธิภาพของอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง

ข้อ 8 สถานประกอบกิจการต้องติดตามตรวจสอบการระบายฝุ่นละอองให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด (ตรวจวัดเฉพาะ parameter ที่มีมาตรฐานกำหนด) หากพบว่ามีค่าสูงกว่ามาตรฐานกำหนด หรือมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น ต้องเร่งดำเนินการตรวจสอบแก้ไขทันที

ข้อ 9 สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มีอุปกรณ์ความปลอดภัยในการทำงานสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เช่น หน้ากากป้องกันฝุ่นละออง

ข้อ 10 กรณีที่มีการกองถ่ายหรือเชื้อเพลิงทั้งก่อนและหลังการเผาไหม้ ต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้มีฝุ่นละอองฟุ้งกระจายสู่ชุมชน เช่น การใช้ผ้าคลุม การฉีดน้ำโดยรอบ เพื่อลดการฟุ้งกระจาย

ข้อ 11 กรณีที่มีการตาก สะสม ขนถ่ายวัสดุทางการเกษตรหรือวัสดุอื่น ๆ อันก่อให้เกิดฝุ่นละออง ต้องป้องกันไม่ให้ฝุ่นละอองฟุ้งกระจายสู่ชุมชน เช่น การเก็บในอาคารที่ปิดมิดชิด การใช้ผ้าคลุม วัสดุขณะขนส่งหรือคลุมกองวัสดุทางการเกษตรหรือวัสดุอื่น การฉีดน้ำโดยรอบ หรือปลูกต้นไม้สูง เป็นต้น

ข้อ 12 สถานประกอบกิจการต้องมีการควบคุมการขนส่งภายในสถานประกอบกิจการ เช่น การล้างล้อรถก่อนเข้าและออกจากสถานประกอบกิจการ การฉีดพรมน้ำบนถนน

หมวด 3 บทกำหนดโทษ

ข้อ 13 ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือไม่ปฏิบัติตามเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในบทกำหนดโทษแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศ ณ วันที่.....

ลงชื่อ)

(.....)

นายกเทศมนตรี...../นายกองค์การบริหารส่วนตำบล.....

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด...../นายอำเภอ.....

รายการแนะนำกฎหมายระดับอนุบัญญัติและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบกิจการและประชาชนทั่วไปสามารถศึกษาองค์ความรู้การบังคับใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขดังต่อไปนี้

กฎหมายระดับอนุบัญญัติ ปี 2561 - 2563

กฎกระทรวง

1. กฎกระทรวงสุลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561
2. กฎกระทรวงสุลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

ประกาศกระทรวง

1. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดค่ามาตรฐานมลพิษทางเสียงอันเกิดจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2561
2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต พ.ศ. 2561
3. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. 2561
4. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดประเภท ขนาด ระยะเวลาในการสูบกากตะกอน และวิธีการระบายน้ำทิ้งที่ได้มาตรฐานของระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561
5. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดปริมาณไซ้หนองพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างและการตรวจหาไซ้หนองพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561
6. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พ.ศ. 2562
7. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562
8. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ มาตรการควบคุมการประกอบกิจการสักผิวหนังหรือเจาะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย พ.ศ. 2562
9. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื่อร้ายแรง พ.ศ. 2563
10. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการการป้องกันความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563
11. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาใบอนุญาต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563

คำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุข และประกาศกรมอนามัย ปี 2562 - 2563

1. คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การแกะ ตัดแต่ง ล้างสัตว์น้ำ ที่ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของกิจการห้องเย็น พ.ศ. 2562

2. คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุมป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง พ.ศ. 2562
3. คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุ อาหารหมักดอง จากสัตว์ ประเภท ปลาร้า ปลาจ่อม ปลาจ่อม พ.ศ. 2562
4. คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การประกอบกิจการให้บริการลานสะสมตู้บรรจุ สินค้าหรือลานจอดรถหัวลากตู้บรรจุสินค้า พ.ศ. 2562
5. คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะและมาตรการป้องกัน อันตรายต่อสุขภาพสำหรับการประกอบกิจการผลิต สะสม แบ่งบรรจุรูป พ.ศ. 2563

ประกาศกรมอนามัย

1. ประกาศกรมอนามัย เรื่อง หลักสูตรการอบรมเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พ.ศ. 2562
2. ประกาศกรมอนามัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการการป้องกันความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID- 19)) สำหรับสถานที่ราชการ สถานที่ทำงานเอกชน และสถานประกอบกิจการ พ.ศ. 2563
3. ประกาศกรมอนามัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) สำหรับผู้ให้บริการ การขนส่งสาธารณะ พ.ศ. 2563
4. ประกาศกรมอนามัย เรื่อง เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563
5. ประกาศกรมอนามัย เรื่อง เกณฑ์เสนอแนะคุณภาพน้ำบริโภคเพื่อการเฝ้าระวัง กรมอนามัย พ.ศ. 2563

คู่มือที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ปี 2561 - 2562

1. คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม Standard Operating Procedure (SOP)
3. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง)
4. รวมข้อหารือการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เล่ม 2
5. กฎหมายสาธารณสุขให้ความรอบรู้สู่ประชาชน
6. แนวทางการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง)
7. ตัวอย่างร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
8. คู่มือแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับเลขานุการคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดและ คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
9. แนวทางการปฏิบัติตามกฎกระทรวงการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ
10. คู่มือการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ และหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต พ.ศ. 2561 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. 2561
11. แนวทางการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัส

บันทึกการตอบข้อหารือที่น่าสนใจ

แนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามคำสั่งคณะกรรมการสาธารณสุข ที่ 3/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อน การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข โดยกำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เพื่อจัดทำข้อเสนอต่อ คณะกรรมการสาธารณสุขในการพิจารณากำหนดแนวทางมาตรการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตาม กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข อีกทั้งพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ที่เกิดจากการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ดังนั้น กรมอนามัย จึงทำการรวบรวมแนวทางการ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ บริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

การประกอบกิจการรถสี่ล้อ นวดข้าวด้วยเครื่องจักร มติคณะอนุกรรมการบริหารและขับเคลื่อน การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข การประชุมครั้งที่ 1-1/2560 วันที่ 24 พฤษภาคม 2560 สรุปได้ดังนี้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนและ การอนามัยสิ่งแวดล้อม ในการพิจารณาการประกอบกิจการจึงควรพิจารณาถึงความเสี่ยงและผลกระทบต่อการ ดำรงชีพของประชาชนเป็นสำคัญ กระทรวงสาธารณสุข จึงได้ออกประกาศกระทรวง เรื่อง กิจการที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 กำหนดให้การประกอบกิจการสีข้าว นวดข้าวด้วยเครื่องจักร เป็นกิจการที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพประเภทที่ 5 (4) เมื่อพิจารณาจากคำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมาย “การสีข้าว นวดข้าวด้วย เครื่องจักร...” สามารถตีความครอบคลุมถึงได้ และพิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมการให้บริการที่มีความเสี่ยง และอาจก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับบริการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเห็นว่าการประกอบกิจการรถเกี่ยวนวดข้าวด้วยเครื่องจักร จึงเข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศ กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ประเภทที่ 5 (4) การสีข้าว นวดข้าว ด้วยเครื่องจักร หรือแบ่งบรรจุข้าวด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม ซึ่งการควบคุมการประกอบกิจการรถเกี่ยวนวดข้าวที่มีลักษณะ เป็นการให้บริการนอกสถานที่ ผู้ประกอบกิจการต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินการ ตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กล่าวคือ หากผู้ประกอบกิจการนำรถเกี่ยวนวดข้าว ไปให้บริการ ณ ที่ใด ผู้ประกอบกิจการต้องขอรับใบอนุญาต จากเจ้าพนักงานท้องถิ่นของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ทุกแห่งที่ไปให้บริการ เว้นแต่ ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะ ไม่มีข้อบัญญัติของท้องถิ่นควบคุมการประกอบกิจการประเภทดังกล่าวและหากเกิดปัญหาฝุ่นละอองจาก การเกี่ยวข้าวหรือ นวดข้าว หรือเสียงดังจากการทำงานของรถเกี่ยวข้าวหรือนวดข้าวในระหว่างการประกอบ กิจการนั้น อันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบเหตุนั้น เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในการจัดการเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต้องไม่เกินกว่า

อัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้งและการให้บริการ ในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559 ด้วย

การโอนและการแจ้งเลิกกิจการ มติคณะอนุกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการสาธารณสุข การประชุมครั้งที่ 3/2561 วันที่ 28 พฤษภาคม 2561 สรุปได้ดังนี้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการพิจารณาออกใบอนุญาต การดำเนินกิจการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ดำเนินการเป็นธุรกิจหรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ด้วยการคิดค่าบริการ ตามมาตรา 19 การดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามมาตรา 33 การจัดตั้งตลาด ตามมาตรา 34 การจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหารที่มีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร ตามมาตรา 38 การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ตามมาตรา 41 และพิจารณาออกหนังสือรับรองการแจ้ง การจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารและเสิร์ฟอาหารที่มีพื้นที่น้อยกว่าสองร้อยตารางเมตร ตามมาตรา 38 รวมทั้งรับแจ้ง การโอนและเลิกการดำเนินกิจการจากผู้ประกอบกิจการที่มีหนังสือรับรองการแจ้ง ตามมาตรา 51 สำหรับกรณี การโอนการดำเนินกิจการตามมาตรา 19 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 38 และมาตรา 41 พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ไม่ได้บัญญัติการโอนการดำเนินกิจการให้กับบุคคลอื่นในแต่อย่างใด เจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงไม่มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตให้โอนกิจการ ดังนั้น หากผู้ประกอบกิจการมีความประสงค์ที่จะโอนการดำเนินกิจการ ที่ได้รับอนุญาตให้กับบุคคลอื่นใด ผู้ประกอบกิจการต้องแจ้งเลิกกิจการกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นเสียก่อน หรือรอจนกว่า ใบอนุญาตจะสิ้นอายุ หลังจากนั้นผู้ที่ประสงค์จะรับช่วงในการดำเนินกิจการต่อ จึงจะสามารถยื่นคำขอใบอนุญาต ประกอบกิจการกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ โดยทางราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องพิจารณาออกใบอนุญาตเช่นเดียวกับ ผู้มายื่นขอรับใบอนุญาตรายใหม่

การพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กรณีการประกอบกิจการหลายประเภทในสถานที่เดียวกัน มติคณะอนุกรรมการบริหารและ ขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข การประชุมครั้งที่ 3/2561 วันที่ 28 พฤษภาคม 2561 และครั้งที่ 4/2561 วันที่ 10 กันยายน 2561 สรุปได้ดังนี้

หลักการพิจารณากิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ต้องพิจารณาถึงขอบเขตความหมายของกิจการ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งออกตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยมีหลักในการประกอบการพิจารณา 2 ส่วน คือ 1) พิจารณาจาก คำหรือข้อความตามตัวบทกฎหมายโดยคณะกรรมการสาธารณสุขได้วางแนวทางไว้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเป็นกฎหมายอาญาที่มีบทกำหนดโทษปรับหรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น จึงต้องตีความ ตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด และ 2) พิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหรือการกระทำที่มีความเสี่ยงและอาจก่อให้เกิด ผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่มีการประกอบกิจการหลายประเภท ในสถานที่หรือบริเวณเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของเดียวกันหรือไม่ก็ตาม ถือเป็นการประกอบกิจการที่ไม่เกี่ยวเนื่องกัน หรือมีกระบวนการผลิตแยกส่วนกัน ซึ่งในกรณีเช่นนี้ต้องขออนุญาตหลายใบตามประเภทหรือชนิดของผลิตภัณฑ์ ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางการค้า โดยการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ราชการส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึง ความเป็นจริงของการประกอบกิจการแต่ละประเภทด้วยว่ากิจการประเภทใดจะก่อผลกระทบต่อชุมชนมาก

น้อยเพียงใด ซึ่งการกำหนดค่าธรรมเนียมในข้อบัญญัติท้องถิ่นควรคำนึงถึงประเภทและขนาดของกิจการ รวมถึงรายได้จากการประกอบกิจการนั้น ๆ เพื่อความเหมาะสมและความยุติธรรมสำหรับผู้ประกอบกิจการ หรือในกรณีที่มีการประกอบกิจการหลายประเภทในบริเวณเดียวกันที่เข้าข่ายต้องขออนุญาตหลายใบและมีผู้ประกอบกิจการรายเดียวกัน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใบที่สองลดลงครึ่งหนึ่งก็ได้ ซึ่งต้องกำหนดรายละเอียดอัตราค่าธรรมเนียมไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้ชัดเจนด้วย

แนวทางการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกรณีควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหาร มติคณะอนุกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข การประชุมครั้งที่ 6-2/2562 วันที่ 10 มิถุนายน 2562 สรุปได้ดังนี้

1. การยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของการประกอบกิจการ ซึ่งจะต้องนำข้อกำหนดจากกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 ใส่เข้าไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นทั้งหมด หากจะใส่เป็นเพียงบางหมวดหรือบางข้อนั้นไม่สามารถทำได้ เพราะจะเป็นการขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงฯ

2. การยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามข้อ 1 โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของการประกอบกิจการซึ่งจะต้องนำข้อกำหนดจากกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 ใส่เข้าไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นทั้งหมด แต่จะเพิ่มเป็นบทเฉพาะกาลไว้ในส่วนท้ายของข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว เพื่อยกเว้นข้อกำหนดหลักเกณฑ์ข้อใดสำหรับประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร หรือตามวิธีการจำหน่ายการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในลักษณะดังกล่าวนี้ไม่สามารถทำได้ เพราะจะเป็นการขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงฯ

3. การยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 40(1) กำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการหรือตามวิธีการจำหน่าย แล้วกำหนดหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2561 เป็นบางข้อให้ตรงกับข้อเท็จจริงตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการหรือตามวิธีการจำหน่าย การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในลักษณะดังกล่าวนี้ไม่สามารถทำได้ เพราะจะเป็นการขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงฯ

ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุผลเป็นพิเศษเฉพาะท้องถิ่น ราชการส่วนท้องถิ่นอาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นขัดหรือแย้งกับที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ได้ แต่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสาธารณสุขและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามความในมาตรา 7 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

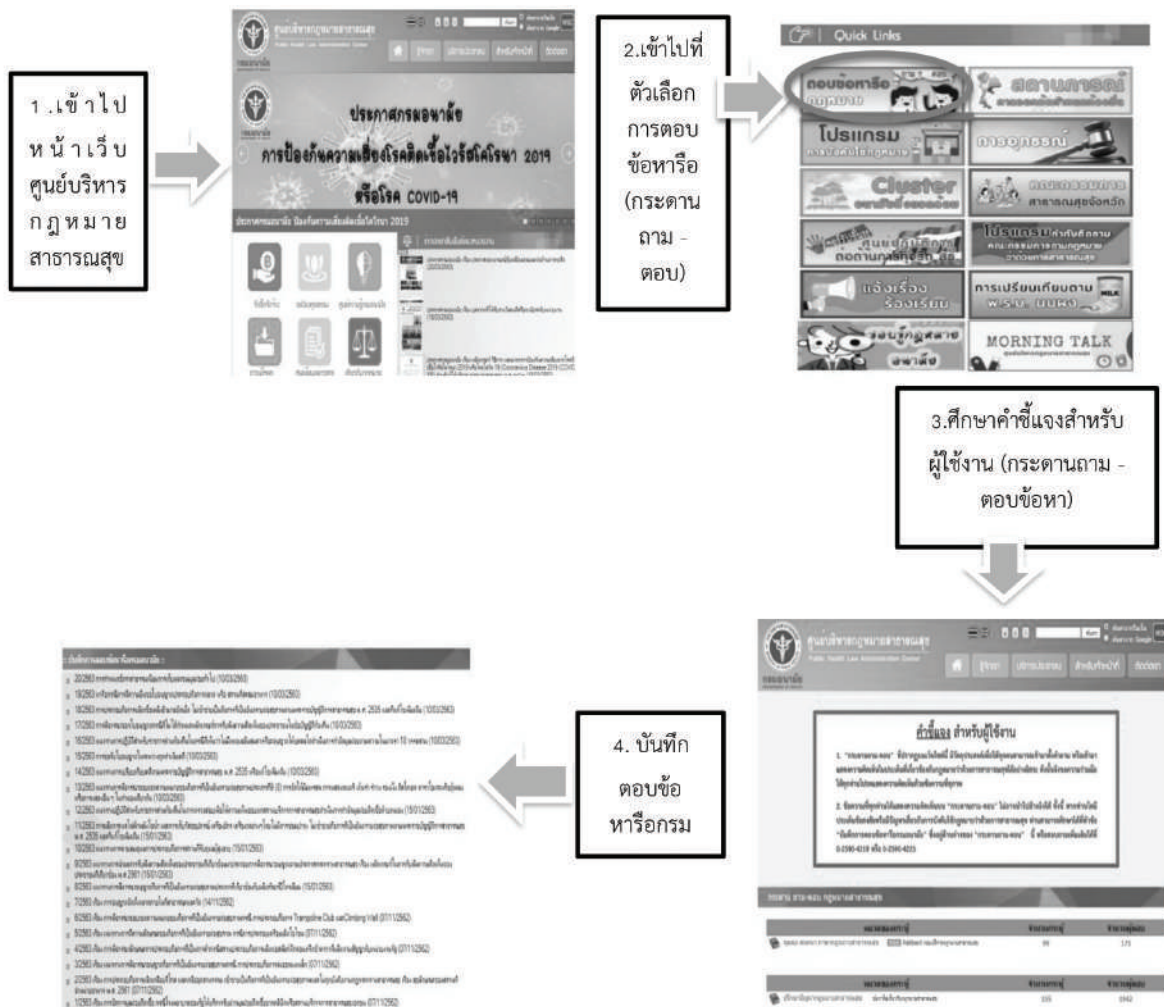
การตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการกำจัดมูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขพ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ในกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลที่ประสงค์จะดำเนินการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยให้กับเอกชนและส่วนราชการอื่น มติคณะอนุกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข การประชุมครั้งที่ 7-3/2562 วันที่ 30 กรกฎาคม 2562 สรุปได้ดังนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลเมือง สามารถอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการให้บริการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 20(4) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ อัตรา

ค่าธรรมเนียมจะต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรอง การแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดการมูลฝอยให้กับราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ต้องดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน ตามมาตรา 18 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาของราชการส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการดำเนินการร่วมกันเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม ก็มีอำนาจกระทำได้โดยออกเป็นกฎกระทรวง ทั้งนี้ กฎกระทรวงดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการยกร่าง จึงยังไม่มีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 18 วรรคสอง ที่มีผล บังคับใช้ในปัจจุบัน ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นอาจปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในเรื่องดังกล่าว

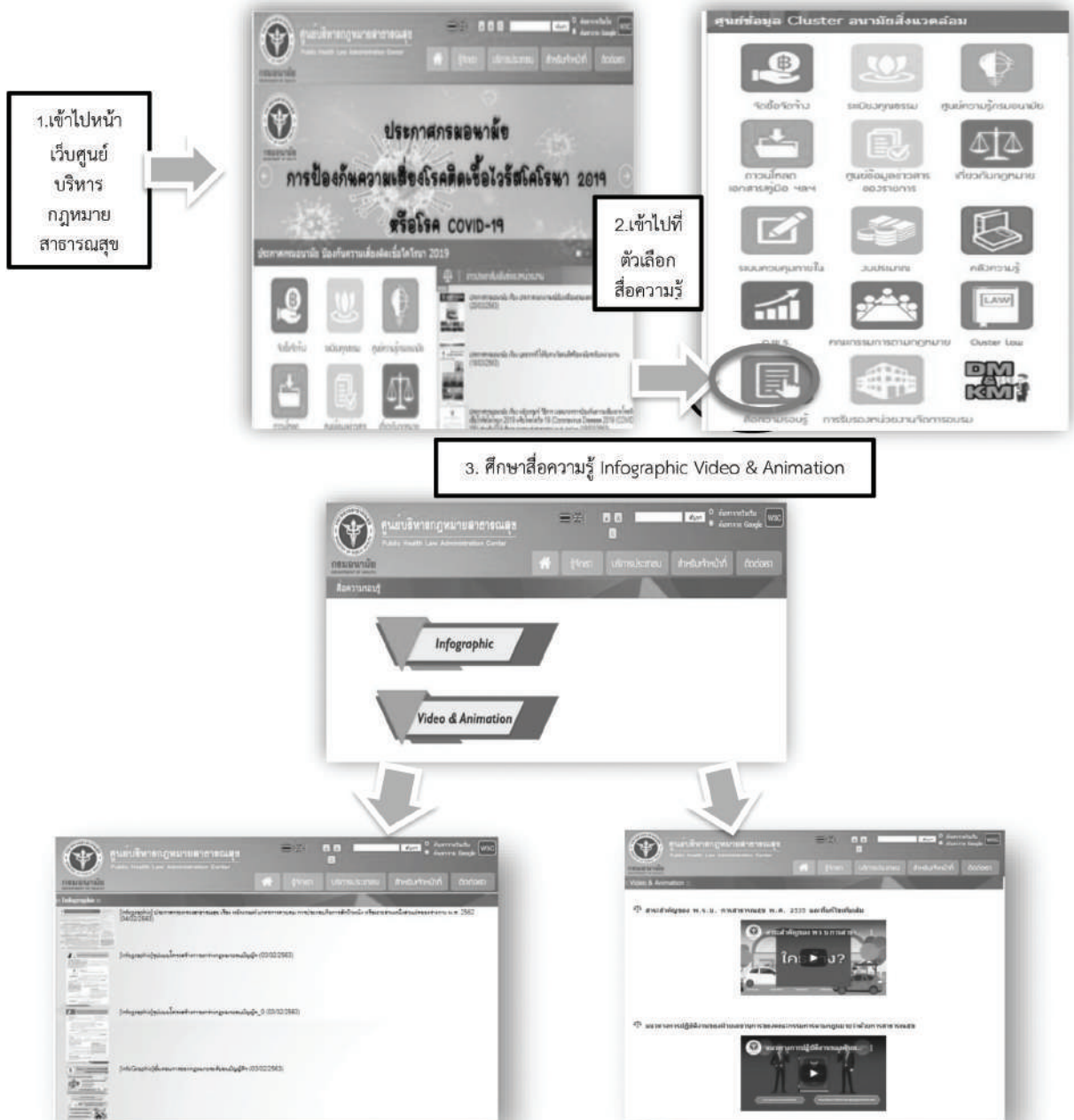
กระดานถาม - ตอบข้อหารือ

แผนผังขั้นตอนการเข้ากระดานถาม - ตอบข้อหารือ

สื่อให้ความรู้ เช่น วิดีโอ infographic

แผนผังขั้นตอนการเข้าหน้าสื่อให้ความรู้ เช่น วิดีโอ infographic

สามารถศึกษารายละเอียดได้ที่ เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข <http://laws.anamai.moph.go.th>

บรรณานุกรม

1. นพภาพร พานิช และคณะ. กรมโรงงานอุตสาหกรรม. ตำราบำบัดมลพิษอากาศ. พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2559
2. กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย. คู่มือการดำเนินงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ปี 2563. ดาวน์โหลดจาก <http://hia.anamai.moph.go.th/download/hia/manual/book/book90.pdf>
3. กรมควบคุมมลพิษ. ข้อมูลดัชนีคุณภาพอากาศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2563. จาก http://air4thai.pcd.go.th/webV2/aqi_info.php
4. ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย. คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561
5. ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย. ตัวอย่างร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2562

กรมอนามัย

DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร 0 2590 4219

โทรสาร 0 2591 8180

<http://laws.anamai.moph.go.th>